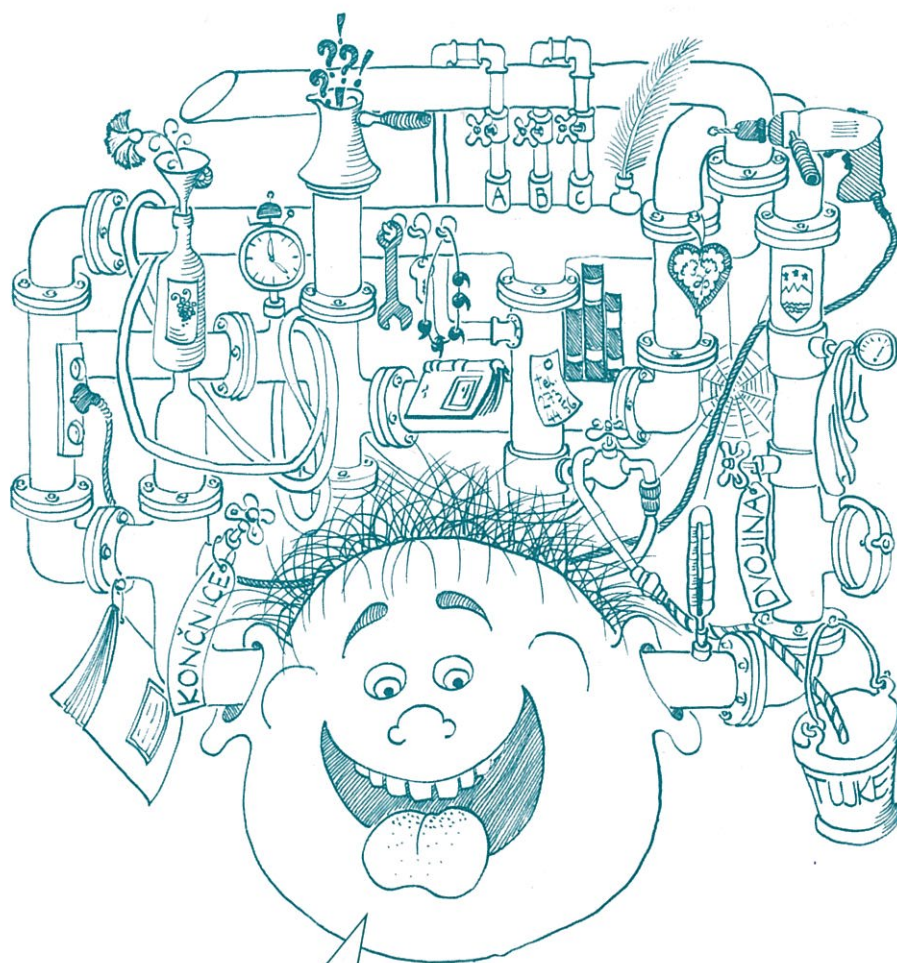

Ina Ferbežar,
Nataša Domadenik

Jezikovod

avtsajder dedni grafitiranje
možganski naravovarstvo rastlinski
skejter skenirati stereotip stiska
superga tujka ujma vetrnica ...

Učbenik za izpopolnjevalce
na tečajih slovenščine kot drugega/tujega jezika

Ljubljana, 2005

Vsebina

Pred začetkom	3
Učenje jezika	5
1 Stereotipi	21
2 Izseljevanje	33
3 Tudi to je slovenščina	43
4 Ekologija	55
5 Sodobne družine	69
6 Subkultura	83
7 Genetika	95
8 Slovenski film	105
Za jezikovodarje	115
Slovarček slovničnih izrazov	116
Sklanjatve	117
Osebni zaimki in povratni osebni zaimek	120
Naslonski niz	122
Jezikovni priročniki	124
Rešitve k nalogam	128

Pred začetkom

Zakaj je soprog v omari? Kako Štajerec pozdravi na Kitajskem? Katera reka v resnici teče skozi Ljubljano? Od kod piha veter? Ali ste (še) v fazi LAT? Kdo je Cankarju skuhal kavo? Kako se bomo jezike učili v genetsko spremenjeni prihodnosti? Je slovenski film stereotip ali avtsajder?

In kaj je sploh jezikovod in kakšno je delo jezikovodarja? Ste jezikač ali jezikovodja?

Če vas zanimajo odgovori na navedena vprašanja, ste izbrali pravo knjigo.

Jezikovod je učbenik za tuje govorce slovenščine na izpopolnjevalni stopnji znanja. Obenem je to delovni zvezek z vajami za razumevanje zahtevnejših besedil, vajami za govorjenje in pisanje ter utrjevanje težjih slovničnih struktur v slovenščini. Dodan je cede z različnimi tipi govorenih besedil.

Izbrana besedila, slovnična poglavja in vaje so primerni za tiste tuje govorce, ki pri sporazumevanju v slovenščini pravzaprav nimajo težav, želijo pa dopolniti svoj besedni zaklad in se seznaniti tudi z nekaterimi težjimi poglavji iz slovenske slovnice. Izhodiščna besedila so izvirna, predstavljajo precej specifične teme, ki skušajo delno zajeti aktualno življenje v Sloveniji (specifiko slovenskega kulturnega prostora z nekaterimi informacijami o literaturi in kulturi), delno pa posegajo tudi širše – na aktualna področja, kot je npr. genetika. Slovnica in vaje v posameznih enotah se navezujejo na temo enote, s čimer sva želeli čim širše zajeti besedišče obravnavane teme. Besedila so izvrstno zelo raznolika – od časopisnih člankov, strokovnih knjig, poročil, leposlovnih del do besedila zakona, svetega pisma in predavanja.

Slovnica v učbeniku ni sistematično obdelana. Obdelana so posebna izbrana poglavja, za katera izkušnje kažejo, da jih je treba na višjih ravneh (bolj podrobno) obravnavati (npr. funkcije sklonov, funkcije veznikov, besedni red, besedotvorni postopki, vloga členkov); nekatera med njimi poskušajo predstaviti funkcijski pogled na slovenski jezikovni sistem, pri čemer sva se ponekod zgledovali po Sporazumevalnem pragu za slovenščino.

Učbenik je precej obsežen, saj sva želeli uporabniku – učitelju in učečemu se – ponuditi možnost izbire tako glede besedil kot slovničnih poglavij. Prav zato je učbenik ob ustrezni izbiri besedil in nalog (in ob bolj poudarjenem samostojnem delu udeležencev tečaja) primeren na eni strani za kratke tečaje, tudi tiste, ki so krajši kot 80 ur, na drugi pa – s širjenjem z vajami in drugimi gradivi – tudi za daljše tečaje.

Učbenik vsebuje devet enot in dodatek Za jezikovodarje. Uvodna enota je namenjena pregledu glavnih slovničnih poglavij in v tem smislu diagnozi – katerim slovničnim poglavjem naj bi lektor na tečaju posvetil dodatno pozornost. Ta enota je samostojna v tem smislu, da jo je mogoče ali v celoti izpustiti ali pa se vračati k njej ob obravnavi posameznih drugih enot. Ostalih osem enot si sledi po težavnosti: to velja tako za besedila kot za slovnična poglavja in naloge.

Vsaka enota vsebuje besedila za branje in poslušanje, vaje za razumevanje ter govorno in pisno sporazumevanje. Vsako enoto spremlja tudi slovnično poglavje, ki ponekod vsebuje preprosto razlago, ponekod pa s t. i. opazovalnimi vajami uporabnik do nje pride sam. Vsaka enota ima tudi posebno rubriko Za radovedne, ki prinaša posebne naloge in/ali (posebej težka) besedila različnih vrst, namenjena branju in poslušanju. Prav zaradi specifičnosti izbora (in zahtevnosti) je rubriko Za radovedne mogoče v celoti izpustiti.

Poglavje Za jezikovodarje ponuja temeljna orodja za »popravljanje jezika«. Vsebuje nekaj »tradicionalnih« slovničnih preglednic in razlag, na kratko pa so predstavljeni tudi nekateri jezikovni priročniki ter možnosti njihove rabe, kar je na tako visoki stopnji znanja nujno.

Na koncu so rešitve k nalogam.

Na cedeju je za vsako lekcijo vsaj en posnetek, ki ima v učbeniku tudi ustrezno vajo. Za popestritev pouka pa so posneta tudi vsa leposlovna besedila, vključena v učbenik.

Vsem jezikačem, jezikovodjem, jezikovodarjem in drugim jezičnim želiva uspešno delo.

Avtorici
V Ljubljani, spomladi 2005

Uporabljeni znaki in kratice

 – glejte navedeno stran

 – bodite posebej pozorni

¹ – avdio posnetek

(...) – izpuščen del besedila

 – kratka informacija

E – ednina

D – dvojina

M – množina

m – moški spol

ž – ženski spol

s – srednji spol

SP – Slovenski pravopis

SSKJ – Slovar slovenskega knjižnega jezika

Jezikovodja

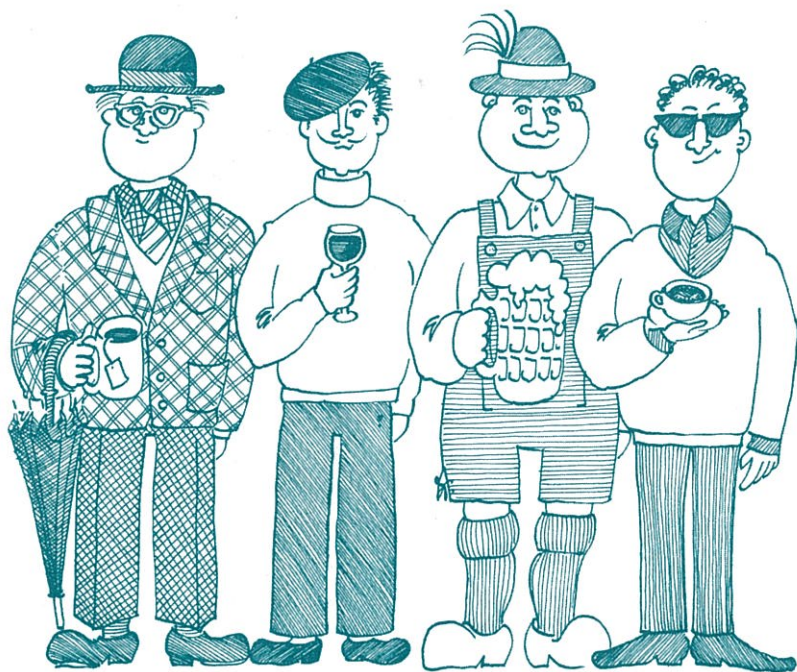
Jezikač

1

Stereotipi

1. Pogovorite se:

Ali imajo tujci oziroma pripadniki drugih narodov kakšne predstave o vašem narodu? Katere so te predstave? Ali se ujemajo z vašo samopodobo? Kje so podobnosti in kje razlike?

2. ² Poslušajte besedilo in glede na informacije v njem s kljukico (✓) označite, katere od trditev so pravilne. Utemeljite svoje odgovore.

- a) Angleški humor je nekaj posebnega. ✓
- b) Belgijci veljajo za skope.
- c) Francoske jedi imajo običajna imena.
- č) Irci so znani kot veseljaki.
- d) Italijanska vojaška zgodovina zadnjih 400 let je veličastna.
- e) Nemci so priljubljeni.
- f) Španci veljajo za ognjevit.

3. Odgovorite:

Ste se našli med omenjenimi narodi? Se strinjate s predstavljenjo podobo ali ne? In če se niste našli: zakaj je dobro biti predstavnik vašega naroda?

4. Preberite besedilo.

STEREOTIPI PO ANGLEŠKO

Uboga združena Evropa, ko pa vojna še kar traja

Nemci so najbolj dolgočasni, najmanj zaupanja vredni Evropejci, pa celo reveži, so prepričani mladi Britanci – V opravičilo: o svetu v glavnem ne vedo kaj posebnega

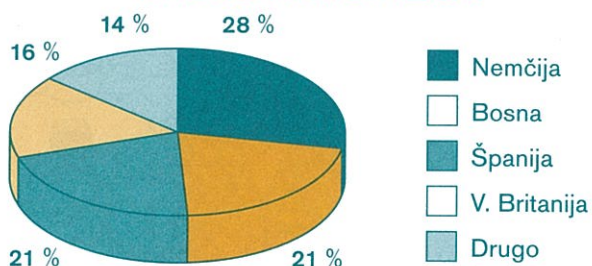
OD NAŠEGA POSEBNEGA POROČEVALCA
LONDON, 16. junija – Medtem ko med odraslimi Britanci, zlasti politiki, poteka čedalje bolj razgreta polemika o prednostih in pomanjkljivostih članstva v Evropski uniji, je za nov, zanimiv vpogled v problematiko poskrbel angleški mladi rod.

Izmed osemsto britanskih šolarjev, starih od 10 do 16 let, jih kar 78 odstotkov Nemčijo še vedno povezuje z drugo svetovno vojno, polovica celo s Hitlerjem.

Na vprašanje, katero državo bi najmanj radi obiskali, se jih je kar 43 odstotkov odločilo za Nemčijo, 26 odstotkov za Bosno in le šest odstotkov manj za Francijo. Nemčija je po prevladujočem mnenju tudi najbolj dolgočasna država na Stari celini. Tako je vsaj menilo skoraj 60 odstotkov vprašanih, medtem ko jih je 26 odstotkov izbralo Francijo, 10 odstotkov Italijo in preostalih sedem odstotkov vse druge države (najverjetneje zato, ker jih poznajo še manj kot našteje države).

Protinemška občutja med britanskimi mladostniki so tako izrazita, da je skoraj tretjina vprašanih Nemčijo uvrstila med najrevnejše evropske države:

KATERA EVROPSKA DRŽAVA JE PO VAŠEM MNENJU NAJREVNEJŠA?

Tudi sicer omenjena anketa najverjetneje ne bo pretirano pomirila britanskih evrofilov: čeprav je kar 94 odstotkov vprašanih šolarjev menilo, da bi EU delovala bolje, če bi njene članice tesneje sodelovale med seboj, jih je velika večina prepričanih, da bi moralo takšno sodelovanje potekati pod britanskimi pogoji.

(Vir: Delo, 17. 6. 1996, prir.)

5. Odgovorite.

a) Od kod izvirajo napačne predstave mladih v Veliki Britaniji?

b) O čem razpravljajo angleški politiki?

c) Kdo je bil anketiran?

č) Koliko anketirancev je odgovorilo, da bi najmanj radi obiskali Francijo?

d) Kakšen je odnos anketirancev do Nemčije? Naštejte primere iz besedila.

e) Kakšen odnos imajo mladi Britanci do EU?

6. Pogovorite se:

Kako bi po vašem mnenju lahko vplivali na situacijo, predstavljeno v besedilu?

7. Opazujte ujemanje:

► osebk in povedka v spolu in številu:

En Britanec od stotih dobro **pozna** Evropo.

Le dva vprašana **sta** za francoščino kot uradni jezik.

Trije/Štirje šolarji **ne vedo** za Slovenijo.

Mladi Britanci **mislijo**, da **je** Nemčija dolgačasna država.

Pet šolarjev **pozna** Italijo. ► Pet šolarjev **je poznalo** Italijo.

26 odstotkov mladih **ima** Francijo za dolgačasno državo. ► 26 % mladih **je imelo** Francijo ...

Večina **se strinja** z uporabo angleščine. ► Večina **se je strinjala** ...

Večina **se jih strinja** ... ► Večina **se jih je strinjalo** ...

► jedra in določila v spolu, številu in sklonu:

Mladi Britanci

dolgačasna država na Stari celini

8. Dopolnite s končnicami, kot kaže primer.

Velik a večin a mladih Britancev je v anketi povezal a Nemčijo s Hitlerjem.

Britansk___ mlad___ ne bi rad___ obiskal___ Nemčije, 26 odstotkov pa se jih je odločil___ za Bosno.

Med mladimi so protinemšk___ občutj___ zelo izrazit___.

Poleg tega po njihovem mnenju Nemčija sodi med najrevnejš___ evropsk___ držav___.

Članic___ Evropske unije naj bi med seboj tesneje sodeloval___, vendar naj bi kot sporazumevalni jezik uporabljal___ angleščino.

Večina vprašanih sicer ni proti skupn___ evropsk___ valut___, meni pa, da bi bil funt primernejši od evra.

9. V nadaljevanju besedila »Uboga združena Evropa ...« glagole v oklepajih napišite na črte v ustreznih oblikah (v navedenih časih), da bo besedilo smiselno in pravilno, kot kaže primer.

Dobra polovica se je izrekla (izreči se, pret.) tudi za enotni evropski jezik, a skoraj vsi _____ (biti prepričan, sed.), da bi bila za to funkcijo daleč najprimernejša angleščina. Francoščino _____ oklevajoče _____ (podpreti, pret.) le 6 odstotkov vprašanih, esperanto pa še odstotek manj. Tudi enotna evropska valuta med mladimi Britanci očitno _____ (ne imeti, sed.) takšnih nasprotnikov kot med odraslimi, toda večina _____ (biti prepričan, sed.), da bi bil zanjo najustreznejši funt.

Pač pa tudi mladi britanski rod očitno _____ (nasprotovati, sed.) zamisli o nekakšnih Združenih državah Evrope. Nekoliko nerodno je, da _____ vprašani _____ (pokazati, pret.) veliko mero nevednosti o tem, kdo _____ (biti, sed.) sploh članice »evropske superdržave«. Večina _____ (poznati, pret.) le Britanijo in Belgijo, pri ostali trinajsterici pa _____ anketiranim močno _____ (zatikati se, pret.). Kar 41 odstotkov mladih _____ (omeniti, pret.) Avstralijo in le štirje odstotki manj ZDA.

Tudi sicer _____ britanska mladina _____ (biti obremenjena, sed.) s številnimi obrabljanimi klišeji: Francoze najpogosteje _____ (povezovati, sed.) s polži, žabjimi kraki in zabaviščnim parkom Euro Disney, Angleže z Elizabeto II., Škote s kilti in Valizane z zmaji. Severno Irsko v njihovih očeh najprepričljiveje _____ (poosebljati, sed.) IRA. Še najbolje so jo odnesli Belgijci: kar 92 odstotkov mladih Britancev njihovo državo daleč najbolje _____ (poznati, sed.) po čokoladi.

Na vprašanje, kje _____ (dobiti, pret.) informacije o Evropi, _____ skoraj polovica vprašanih _____ (omeniti, pret.) televizijo, slaba tretjina šolo, osem odstotkov jih _____ (omeniti, pret.) časopise in le pet odstotkov starše. Najbrž bi bili odgovori slednjih tudi podobno zanimivi.

(Vir: Delo, 17. 6. 1996, prir.)

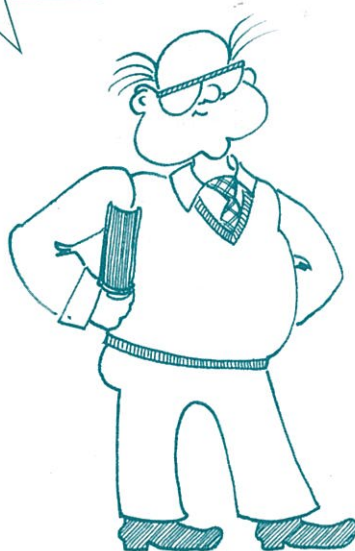
10. Smiselno in pravilno dopolnite spodnje povedi: besede v oklepajih napišite na črte v pravih oblikah (številke zapišite z besedami), kot kaže primer.

Najbolj uporabljan jezik v Evropski uniji je angleščina, saj dvesto osem milijonov Evropejcev izjavlja (208.000.000, Evropejec, izjavljati), da jo _____ (uporabljati) kot 1., 2. ali 3. jezik. Na 2. mestu je francoščina s _____ (127.000.000, uporabnik). Strokovnjaki poudarjajo, da ko bi angleščina postala edini uradni jezik v EU,

bi _____ (45 %, evropski državljani, ostati, izločen) v jezikovnem pogledu. Pri tem bi najmanj »nasrkali« Švedi, saj jih le _____ (20 %, ne obvladati) angleščine. V Franciji npr. pa je takih že _____ (58 %, Francoz).

(Vir: Mladina, 15. 7. 2002, prir.)

Seveda nisi opazil, da je za količinskimi izrazi samostalnik v roditelju množine samo, kadar je celotna samostalniška fraza v imenovalniku ali tožilniku.

Je milijon samostalnik ali števnik, to je tu vprašanje.

11. Kakšne predstave o Sloveniji in Slovencih imajo vaši znanci, sošolci ... ? In kaj zares vedo o Sloveniji in Slovencih? Opravite anketo.

12. Pisno poročajte o rezultatih.

13. Preberite, kaj o Slovencih meni znanost.

Janek Musek

Slovenci v luči mednarodnih in medkulturnih psiholoških primerjav

Narodnostni (avto- in hetero)stereotipi

Celi narodi gojijo stare in ustaljene predstave o sebi in o drugih narodih – narodnostne stereotipe in predsodke. V znani zgodovini na vsem svetu ni ljudstva, etnije ali naroda, ki ne bi imel takšnih predstav. In čeprav vemo, da so nacionalni stereotipi dvomljivi in krivični in da le tu in tam v sebi skrivajo zrno resnice, je bilo v znanosti malo storjeno, da bi si prišli na jasno, kako je s tako malo utemeljenim pojmovanjem nacionalnih značajev.

(...)

Slovenski avtostereotip – njegove zmote in resnice

Vsak narod si oblikuje ustaljene predstave in tudi predsodke o sebi in o drugih narodih. Strokovno govorimo o narodnostnih avtostereotipih in heterostereotipih. Slovenci nismo izjema. Med našimi najbolj razširjenimi avtostereotipi so zlasti naslednji:

- da smo poštenei (»slovenska poštenost«),
- da smo kot narod pridni, delavni, disciplinirani,
- da smo neagresiven, ponižen, tako rekoč »hlapevski« narod,
- da smo prepirljivi, nepripravljeni popuščati, nespravljeni,

- da smo zavistni, nevoščljivi (slovenska »fovšija«),
- da se nagibamo k individualizmu, k introvertnosti, depresivnosti in samomorilnosti.

Raziskovalni podatki nekako pritrujejo prvima dvema predstavama. Slovenci sodimo med narode, ki so v povprečju dokaj delavni. Prav tako sodimo – primerjalno vzeto – k bolj introvertnim narodom (podobno kot tudi naši sosedje Avstrijci pa npr. Nemci, Nizozemci, britanski in skandinavski narodi, vsekakor pa ne sredozemski in južnobalkanski narodi). Tretji stereotip pa je, kot kažejo raziskovalni rezultati, povsem zgrešen. Ne samo, da Slovenci v povprečju nismo med manj agresivnimi, blagimi narodi, temveč prav nasprotno: na lestvicah lastnosti, kot so agresivnost, težnja po dominiranju in neodvisnosti, smo zelo visoko. In prav zanimivo je, kako se prav na tem področju naše lastne predstave ne ujemajo s tistimi, ki jih imajo drugi o nas. Naši sosedje npr. nas nimajo za neagresivne in miroljubne, prej nasprotno; glede delavnosti in introvertnosti pa se njihove sodbe bolj ujemajo z našimi lastnimi.

(Vir: Zbornik 35. SSJLK, 1999, prir.)

14. Glede na informacije v besedilu odgovorite, ali so trditve resnične ali ne ali o njih v besedilu ni podatka, kot kaže primer.

a) Narodnostni stereotipi so značilni za prav vse narode sveta.

res je ni res ni podatka

b) Narodnostni stereotipi so pogosto resnični.

res je ni res ni podatka

c) Najbolj razširjen slovenski avtostereotip je, da so Slovenci pridni.

res je ni res ni podatka

č) Slovenci o sebi menijo, da niso pripravljeni popuščati.

res je ni res ni podatka

17. Pridevnik. Stopnjujte spodnje pridevnike, kot kaže primer.

globok prepad	➤	<u>globlji prepad</u>
mehek značaj	➤	_____
mlad človek	➤	_____
nizek standard	➤	_____
nov pogled	➤	_____
ozko gledanje	➤	_____
primerni pogoji	➤	_____
revno ljudstvo	➤	_____

18. Poiščite še pridevnike z nasprotnim pomenom in jih stopnjujte.**19. Povejte, kako se v slovenščini stopnjujejo pridevniki.****20. Tvorjenje pridevnikov. Še enkrat si oglejte lastnosti, ki jih Slovenci pripisujejo sami sebi.**

pošten, priden, delaven, zavisten, neagresiven, ponižen	(-en)
prepirljiv, nespravljljiv, nevoščljiv	(-ljiv)
hlapčevski	(-ski)

21. Besedne družine dopolnite s samostalniki in z glagoli.

<u>delo</u>	–	delaven	–	<u>delati</u>
_____	–	zavisten	–	_____
_____	–	prepirljiv	–	_____
_____	–	spravljljiv	–	_____

22. V besedilu »Slovenci v luči mednarodnih in medkulturnih psiholoških primerjav« poiščite še ostale pridevnike (iz zadnjega odstavka). Pomagajte si z vprašalnicama kakšen in kateri.

-en:	ustaljen, krivičen, utemeljen, _____
-ni:	narodnostni, nacionalni, _____
-ski:	_____
ostalo:	dvomljiv, _____

23. Kaj poimenujejo tisti pridevniki iz zadnjega odstavka, ki imajo pripono (sufiks) -ski?

24. Iz navedenih poimenovanj tvorite besede po vzorcu.

Prebivalec	Prebivalka	Država	Kateri?	Jezik
<i>Britanec</i>	<i>Britanka</i>	<i>Velika Britanija</i>	<i>britanski</i>	<i>angleščina</i>
		Afrika		
		Amerika		
Anglež				
		Avstralija		
Avstrijec				
Belgijec				
			češki	
		Čile		
Danec				
Francoz				
Grk				
Irec				
Italijan				
		Kitajska		
Luksemburžan				
Nemec				
	Nizozemka			
		Nova Zelandija		
		Peru		
	Poljakinja			
Portugalec				
Španec				
...				

25. Kaj pa prebivalci slovenskih pokrajin in mest? Pomagajte si s SP.

 stran 125

Gorenjska	➤	<i>Gorenjec, Gorenjka</i>	Gorica	➤	_____
Dolenjska	➤	_____	Celje	➤	_____
Primorska	➤	_____	Izola	➤	_____
Prekmurje	➤	_____	Trbovlje	➤	_____
Koroška	➤	_____	Portorož	➤	_____
Štajerska	➤	_____	Velenje	➤	_____
Bela krajina	➤	_____	Novo mesto	➤	_____
Kras	➤	_____	Ajdovščina	➤	_____

26. Ponovite zaimke. V spodnjem besedilu izberite ustrezne osebne in svojilne zaimke, kot kaže primer. stran 120

A. Trstenjak

Misli o slovenskem človeku

Različnost slovenskega človeka

Glede na etnografsko-kulturne razlike so slovenski etnologi določili predvsem štiri glavne psihološke tipe **našega – njunega – njihovega** človeka: alpskega, primorskega, panonskega in srednjeslovenskega.

Še danes drži poenostavljena oznaka za alpskega človeka v primerjavi s prebivalcem vinorodnih krajev, da prvi da vse **nase – nanj – na sebe**, drugi pa vse **vase – v sebe – vanj**. Od tod znana razlika, da si vzhodnoslovenski tip človeka pri jedi in pijači bolj privoščil kot alpski človek, saj je **zanj – zase – za njega** odločilnejše, da se dobro naje in napije, kot pa da se lepo obleče.

Prav nasprotno velja za alpskega človeka: ta da veliko **nanjo – na njegovo – na svojo** zunanost in se rad postavi z lepo obleko.

Podobno je tudi z gostoljubnostjo. (...)

Stereotipnost slovenskega človeka

Nam – Nas – Nami Slovincem oznake Kranjec, Štajerec, Korošec itd. pomenijo najpogostejše (hetero)stereotipe, torej oznake, s katerimi označujemo drug drugega. In na te oznake so prebivalci posameznih pokrajin celo ponosni. Seveda pa se mnenje, **ki – katerega – ki ga** imajo prebivalci drugih pokrajin o npr. Gorenjcih, bistveno razlikuje od mnenja, **ki – katerega – ki ga** imajo Gorenjci sami o **njih – seboj – sebi**. (...)

Kranjci, ki so v geografski sredini, imajo najmočnejše oblikovane stereotipe o **njegovih – njihovih – svojih** sosedih: Primorci se **jim – jih – jima** zdijo gostobesedni in **jim – jih – jima** ne moreš zaupati, Korošci so brez značaja in **jih – jim – njih** imajo za mehke, Štajerci pa so po **njegovem – njihovem – svojem** mnenju prijazni, a hinavski. Nasprotno pa so Kranjci za vse omenjene trdi in hladni.

(Vir: Anton Trstenjak, Misli o slovenskem človeku, 1991, prir.)

27. ³ Poslušajte šale in ugotovite, iz katerega dela Slovenije so govorci.

a) _____

b) _____

c) _____

Kako pozdravi Štajerec na Kitajskem?

Kdaj gre Dolenjec trezen iz gostilne?

Kadar ga Gorenjec časti.

Za radovedne

Opazujte:

● kakšen ali kateri?

Koliko danes mlad človek sploh pozna svetovno situacijo?

V angleških polemikah o združenih Evropi si stojita nasproti mladi in stari rod.

Slovenci so majhen narod.

Vsi mali narodi se morajo nenehno ukvarjati z vprašanjem identitete.

● navezovalni tožilnik

Kakšen odnos imajo mladi Britanci do Nemcev? – Negativnega./Negativen.

Kateri jezik naj bi govorili v združenih Evropi? – Angleškega./Angleški.

Kateri psihološki tip človeka poznate? – Samo svojega./Svoj.

Za katero moštvo navijajo mladi Britanci? – Za domače./Za domačega.

Katero pivo najraje pijejo Evropejci? – Belgijsko./Belgijskega.

● obliko glagola ob količinskih izrazih

Nadvse zanimiv je prenos realnosti, ki zadeva svetovno prebivalstvo, na vas, v kateri bi živelo natanko sto vaščanov. Prispodoba današnjega sveta v malem tako pokaže, da bi v tej vasi živelo 57 Azijcev, 21 Evropejcev, 14 bi **jih bilo** iz Severne in Južne Amerike, 8 pa iz Afrike. Žensk bi bilo 52, moških le 48, 30 bi bilo belcev, 70 bi **jih imelo** obarvano kožo. Ravno toliko bi bilo nekristjanov, preostali bi bili kristjani. Med vaščani bi **jih bilo** 89 hetero-, 11 pa homoseksualcev. Peščica, sestavljena iz 6 ljudi, bi imela v lasti 59 odstotkov vseh dobrin in vsi bi bili iz Združenih držav. Kar 80 vaščanov bi živelo v nemogočih življenjskih razmerah, 70 **jih** ne bi **znalo** brati, 50 bi **jih trpelo** zaradi podhranjenosti. Eden med njimi bi bil tik pred smrtjo, eden tik po rojstvu. Le eden bi imel visoko izobrazbo in en sam od stotih bi imel računalnik. Kakorkoli vrtimo in obračamo ta naš globus, dejstvo je, da je en sam; ena sama soseska, v kateri živi velikansko število sosedov, ki so med seboj vse bolj povezani, najsi govorimo o gospodarskih, političnih pa tudi ekoloških vezeh. Globalna vas, v kateri pa je treba še marsikaj postoriti.

(Vir: Diana Zajec, Šest milijard in pol sosedov, Almanah 2000, prir.)

70 ljudi bi imelo obarvano kožo. ➤ 70 bi **jih** imelo obarvano kožo.

● števniki

1. Množilni števniki: dvojni, trojni* ...

- Izražajo nekaj, česar je več (različnih) vrst, npr.:
V tej vasi veljajo **dvojna** merila – ena so za bogate, druga za revne.
- Izražajo tudi povezavo posameznih delov v enoto, npr.:
dvojna kava, trojna enotnost ...

2. Ločilni: dvoj, troj*...

- Imajo enako vlogo kot glavni in se rabijo ob množinskih samostalnikih, npr.:
dvoja očala, **troje** kavbojke ...
- Izražajo vrsto oz. skupino različnih enot, npr.:
V globalni vasi živijo samo **dvoji** ljudje: bogati in revni.
- Redko: dvoje, troje ... (se ne sklanja, funkcionira kot količinski izraz), npr.:
V globalni vasi živi sto/**stotero** ljudi s **petero**/pet(ih) celin.
Niti **dvoje** jih nima/Niti dva nimata računalnika.
Iz Afrike je **četvero** moških in **četvero** žensk/so štirje moški in štiri ženske.

Primerjajte: Samo šesterica je bogata. Osmerica je iz Afrike.

* Raba ločilnih in množilnih števnikov se v glavnem omejuje na števnik dvoj/dvojni in troj/trojni.

Jezikovod

Učbenik za izpopolnjevalce na tečajih slovenščine kot drugega/tujega jezika

Avtorici:

mag. Ina Ferbežar, Nataša Domadenik

Recenzenta:

dr. Mojca Schlamberger Brezar, Andrej Šurla

Urednica:

Metka Lokar

Ilustracije:

Alenka Čuk

Fotografije:

Marjan Paternoster, str. 43, 44, 89, 91

Knut Felgner, str. 55, 57

Arhiv Slovenske kinoteke, str. 114

Oblikovanje in prelom:

Metka Žerovnik

Tisk:

Dosa, d.n.o.

Naklada:

1000 izvodov

Prvi natis:

Ljubljana, 2005

Založil:

Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani
www.centerslo.net

© Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik, vse pravice pridržane

Kakršnokoli fotokopiranje, preslikovanje, objavljanje in drugo reproduciranje delov ali celotnega učbenika, ilustracij in fotografij je brez vnaprejšnjega dovoljenja založnika prepovedano.

Iskreno se zahvaljujemo Knutu Felgnerju za vetrnice, dr. Tanji Rener in mag. Robertu Turku, da sta si tolikokrat vzela čas, dr. Primožu Vitezu, da je lahko spregovorila tudi slovenska literatura, prav posebej pa dr. Marku Stabeju – ideja za naslov je bila njegova. Hvala tudi drugim, neimenovanim, ki so tako ali drugače pripomogli, da je nastala tale knjiga.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

811.163.6'243(075)

FERBEŽAR, Ina

Jezikovod : učbenik za izpopolnjevalce na tečajih slovenščine kot drugega/tujega jezika / Ina Ferbežar, Nataša Domadenik ; [ilustracije Alenka Čuk ; fotografije Marjan Paternoster, Knut Felgner, arhiv Slovenske kinoteke]. - 1. natis. - Ljubljana : Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete, 2005

ISBN 961-237-115-6

1. Domadenik, Nataša

220821760